

9 клас

Розділові знаки між частинами ССР

Стрембицька Л.А.

Визначити тип зв'язку

1. Сичі в гаю перекликались, **та** ясен раз у раз скрипів.
2. Кличе мати вечеряти, **а** донька не чує.
3. **То** шумів зелений лист, **то** в вінку мінявся злотом ряст весняний.

Визначити тип зв'язку

Гасли зорі, і вітер плутався вгорі, і не
гойдалися берези білокорі.

Вересень далеко відлетів вітрами, і
починає мжичить дощ.

Ще назва є, а річки вже немає.

Або не сокіл я, або зломила мені неволя
крила.

То сонце усміхнеться, то дощик землю
полива.

Пливе над світом осінь, як медуза, і мокре
листя падає до рук.

Або ви мене не чуєте, або, може, ще не
прокинулися? Чи така вже вас родила
мати, чи до серця вам вкотився грім).

Визначити тип зв'язку

1. І далеко на півдні йшов бій, і на півночі здригалась земля від бомбових ударів.
2. Дуня зібрала папери, а служниця віднесла їх у сейф.
3. Чужі приходять в час твоїх щедрот, а я прийшла у час твого смутку.
4. Командир подав знак – і мене зразу ж відпустили.

Хвилинка-цікавинка

Кома	Крапка	Тире
,	.	—
(з латинської — кую, б'ю): відбиває слова, речення одне від одного	(з латинської — пункт, перепочинок): розмежовує, відділяє одне речення від іншого	(з французької — тягти): тягне паузу

КОМА

Між частинами складносурядних речень, з'єднаних єднальними, протиставними і розділовими сполучниками, ставиться кома.

1. Довкола будиночків цвів бузок, і на білі стіни падала прозора тінь від листя.
2. Нас розлучали з рідними, з життям і навіть - з мрією, але ніщо й ніколи нас не розлучало з вірою.
3. Чарівне море, та наймиліша серцю таки земля .
4. То мати гукає, то мати шепоче,
Мене виряджаючи в дальню дорогу.

КОМА не ставиться

1). мають **спільний другорядний член** або **спільне вставне слово** і поєднуються неповторюваними сполучниками і, та (у значенні і); спільними для обох частин можуть бути також видільні частки **тільки, лише, мабуть**;

*На хвилину раптом стихли голоси і
спинилися тіні.*

*Мабуть, батько ще дужче посивів і мати ще
дужче зігнулася.*

*Тільки невсипуще море бухає десь здалеку та
зорі тремтять в нічній прохолоді.*

КОМА не ставиться

2). виражені двома **спонукальними** або **питальними** реченнями;

*Надіє! Надіє!.. О хто тебе ніжно на грудях
не грів і хто за тобою орлом не летів?*

Хай лягають зморшки на обличчя

І все вище тисне кров моя,

Юності в Вітчизни я позичу

І пісень позичу в солов 'я.

A decorative banner with a light pink ribbon-like shape, featuring a central rectangular section and two pointed ends. The banner is set against a background of autumn leaves in shades of yellow and orange, which are scattered around the edges of the slide.

КОМА не ставиться

3). виражені **окличними** реченнями;

*Який простір і як легко дихати під
високим небом Кавказу!*

КОМА не ставиться

4). виражені двома **називними** або **безособовими** реченнями;

Вітер і дощ

Дощило і в повітрі віяло прохолодою.

ТИПЕ

1. Якщо частини складносурядного речення, з'єднані сполучниками *і (ї), та (і), та й, а*, виражають **швидку або несподівану зміну подій або різке протиставлення**

Хвилина ще - і схід розпише в сліпучі барви небосхил.

Закрався вечір, одишуміла праця.

Як сльози, затремтіли ліхтарі –

Та діти наші ночі не бояться ...

ТИРЕ

2. Якщо перша частина складносурядного речення виражає **причину**, а друга - **наслідок або висновок** ставиться тире
(іноколи кома й тире, залежить від бажання автора)

*Зима летіла над землею,
І от весна - і все в цвіту.*

*Я вірю в диво! Прийде час, -
І вільні й рівні встануть люди
Й здійсняться мрії всі ураз!*

Крапка з комою

Якщо частини складносурядного речення, з'єднані сполучниками *а, але, проте, все ж, однак* (рідше єднальними та), *дуже поширені*, або вже *мають усередині розділові знаки*, або *далекі за змістом*, або автор хоче підкреслити їхню *самостійність*.

Отак ми їхали, то з надсадним виттям мотора пнулись угору, то повільно спускаючись вниз; і чорний Черемош спочатку пінився з лівого боку, а потім з правого; і гори злітали увись із святковою легкістю; і блакитного серпанку було повно і попереду, і ззаду, й над нами.

Розставити розділові знаки

1. Хороша квітка та гострий шипок.
2. Весна багата на квітки а осінь на сніпки.
3. Капуста гарна та качан гнилий.
4. І грушок не хочу і на дерево не полізу.
5. Або розумне казати або зовсім мовчати (Народна творчість).
6. Повітря тремтить від спеки й у срібнім мареві танцюють далекі тополі (М. Коцюбинський).
7. Тихо-мирно спала згряя лебедина і даремно лебідь звав будив її (Олександр Олесь).
8. Дівчина троянди поливала і кудись котилась хмар навала і сміялась осінь за вікном (В. Сосюра).
9. Скільки людей і які вони різні! (О. Гончар).

Розставити розділові знаки

1. Ще над Дніпром клубочиться задуха і пахне степом сизий деревій (Л. Костенко).
2. Хто був той цар і як йому наймення (Леся Українка).
3. Ранок стрічав їх холодним дощем і плакав десь вітер в саду за кущем.
4. Вічна ніч стояла і чорнів туман (Олександр Олесь).
5. Вже осені кругом передчуття і павутиння срібно простяглося між саду віт (В. Сосюра).
6. Весняними вечорами голублять душу й серце людини ніжні степові запахи й тихо шепочуть трави (Гр. Тютюнник).
7. Лице неба стало суворим і його уста дихнули холодом (М. Коцюбинський).
8. То сонце вигляне то знову бризне дощ (М. Рильський).
9. Довго-довго ходило сонце і цвіло надвечір'я червоне (М. Луків).

Домашнє завдання

§ 12 Вправа 134

